

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2021-10-29

Ärendenummer
NV-00655-20

Mark- och miljödomstolen
Östersunds tingsrätt
mmd.ostersund@dom.se

Yttrande i mål nr M 3780-19 angående ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och ändrad produktion vid anläggningen SCA Ortviken i Sundsvalls kommun; nu fråga om yttrande över bolagets senaste komplettering i målet samt om deltagande vid huvudförhandling

Med anledning av domstolens underrättelse, aktilaga 76, avseende bolagets yttrande daterat den 7 september 2021, och kungörelse, aktilaga 80, avseende tidpunkt för huvudförhandling och syn anför Naturvårdsverket följande.

Naturvårdsverket har tagit del av aktilaga 73–75.

Likt tidigare begränsar Naturvårdsverket yttrandet till att enbart avse frågor om energihushållningsplan för SCA Ortviken AB:s (bolaget) verksamhet samt mottagning, behandling och utsläpp av processavloppsvatten från återvinning av textilfiber.

Naturvårdsverket avstår från att delta vid huvudförhandlingen och synen och meddelar vår inställning till bolagets senaste yttrande genom denna skrift. Genom detta yttrande slutför Naturvårdsverket även vår talan i målet.

1. Inställning och yrkanden

Naturvårdsverket vidhåller vad som tidigare har anförts med nedan angivna justeringar. Justeringarna är markerade med *kursiv text*. En sammanställning över Naturvårdsverkets yrkade villkor, prövotidsredovisning och provisoriska föreskrifter finns i bilaga 1.

Slutligt villkor (NV1)

Vad gäller frågan om energihushållningsplan vidhåller Naturvårdsverket fortsatt yrkande NV1 så som det formulerats i Naturvårdsverkets yttrande daterat den 30 mars 2021.

Prövotidsredovisning (NVU1)

Vad gäller mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning justerar Naturvårdsverket yrkandet enligt följande.

NVU1 *Såvitt avser utredningen om hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera utsläppen till vatten-åläggs-bolaget att presentera följande utredningar tillsammans med förslag till slutliga villkor:*

- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av metaller, uttryckta i halter och mängder, samt behovet av och möjligheten till att avskilja metaller både i delflödet från textilåtervinningen och efter sammanblandning med övrigt processavloppsvatten.
- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av PFAS och mikroplaster liksom möjligheten till samt behovet av rening av densamma.
- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av relevanta persistenta organiska föreningar, såsom flamskyddsmedel och nonylfenol, liksom möjligheten till samt behovet av rening av densamma.
- Miljökonsekvenser av ett mottagande av 7 000 m³ processavloppsvatten per dygn från textilåtervinning. Utredningen ska innefatta processavloppsvattnets ingående nivåer av relevanta ämnen (inklusive ovan nämnda), bedömda utsläpp till recipient och behovet av samt möjligheten till rening. Utredningen ska beakta möjliga framtida variationer i processavloppsvattnets innehåll utifrån ingående råvara i återvinningsverksamheten.

Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast vid den av följande tidpunkter som inträffar först.

- *Tre år från det att den ändrade massalinjen har tagits i drift.*
- *Fyra år från det att mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning har påbörjats.*

Provisoriska föreskrifter (NVP1-NVP2)

Vad gäller utsläpp av klorat justerar Naturvårdsverket yrkandet enligt följande.

NVP1 *Utsläpp av klorat får som årsmedelvärde uppgå till maximalt 0,016 kg per m³ mottaget processavloppsvatten från återvinning av textil.*

Vad gäller begränsning i mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning vidhåller Naturvårdsverket fortsatt yrkande NVP2 så som det formulerats i Naturvårdsverkets yttrande daterat den 19 augusti 2021.

2. Utveckling av talan

2.1. Energihushållningsplan med delegation

Naturvårdsverket vidhåller fortsatt vad vi tidigare anfört i frågan om energihushållningsplan med delegation och tillägger följande.

I det villkorsförslag avseende energihushållningsplan som bolaget tagit fram saknas ett antal punkter som Naturvårdsverket anser krävs för att villkoret ska fylla sitt syfte på bästa sätt. Bland annat saknas precisering av att åtgärder även ska vidtas för att minimera användningen av icke förnyelsebara bränslen, att energihushållningsplanen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och att planen ska innefatta kostnadskalkyler omfattande åtminstone total investeringskostnad och återbetalningstid beräknat på åtgärdens tekniska livslängd. Dessa delar finns med i det villkor som Naturvårdsverket föreslår. Vi har beskrivit varför dessa punkter behöver finnas med i villkoret i våra tidigare yttranden daterade den 30 oktober 2020 och den 30 mars 2021.

Naturvårdsverkets villkorsförslag innefattar även att bolaget årligen i samband med ingivande av miljörapport till tillsynsmyndigheten ska redovisa det gångna årets arbete med energihushållning och hur planen har följts. Vi anser att skrivelsen är motiverad mot bakgrund av att arbetet med energihushållningsfrågor bör vara ett löpande arbete i vilket det är viktigt att tillsynsmyndigheten ges en återkommande inblick, se vidare angående detta i Naturvårdsverkets yttrande daterat den 30 oktober 2020.

Vidare anser Naturvårdsverket att det ligger i sakens natur att det i delegationen till tillsynsmyndigheten ingår att meddela inom vilken tid åtgärder inom ramen för planen ska genomföras. Naturvårdsverket anser ändå att det är bra att detta förtydligas såsom det görs i Naturvårdsverkets utformning av delegationen. En sådan skrivning är också i enlighet med Mark- och miljööverdomstolens praxis.¹

Slutligen skiljer sig Naturvårdsverkets villkorsförslag från bolagets på så sätt att vi anser att den första energihushållningsplanen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att domen vunnit laga kraft. Naturvårdsverket ser inga skäl till att skjuta upp inlämnandet av energihushållningsplanen till ”senast fyra år efter det att den ändrade massalinen tagits i drift, dock senast fem år efter att tillståndet tagits i anspråk” som bolaget föreslår. Som Naturvårdsverket tidigare anfört är det i förevarande mål fråga om en verksamhet med mycket stor energianvändning. Det är därför av vikt att i samband med prövningen säkerställa att bolaget åläggs att kontinuerligt arbeta med verksamhetens energieffektivisering. Detta gäller även arbetet med att minska användningen av fossila bränslen.

2.2. Hantering av processavloppsvatten från Re:NewCell AB:s verksamhet

2.2.1. Utsläpp av klorat

Naturvårdsverket ser positivt på att bolaget har justerat föreslagen prøvotidsföreskrift så att också utsläpp av klorat begränsas under prøvotiden. Bolaget har invänt mot Naturvårdsverkets förslag på provisorisk föreskrift då

¹ Se bl.a. MÖD 2020:40 (Domsjö fabriker) och Mark och miljööverdomstolens avgörande den 18 mars 2021 i mål nr M 9771-19 (Obbola).

begränsningsvärdet utformats som utsläpp i kg klorat per ton textilavfall. Bolaget har därvid uppgett att det inte är möjligt att relatera begränsningsvärdet till mängden återvunnen textilfiber, detta mot bakgrund av att bolaget inte har rådighet eller insyn i Re:NewCell AB:s (RNC) verksamhet och inte kan acceptera en situation där bolaget blir beroende av uppgifter från RNC för att kunna visa att begränsningsvärdet innehålls.²

Naturvårdsverket har viss förståelse för bolagets invändning. Den omständigheten att bolaget regelbundet skulle behöva stämma av utsläpp av klorat mot återvunnen textil för att löpande under året kontrollera utsläppen mot prøvotidsföreskriften skulle kunna innebära svårigheter. Naturvårdsverket anser samtidigt att det inte är lämpligt att reglera utsläppet i ton per år på det sätt som bolaget föreslår eftersom en sådan reglering innebär att nivån sätts utifrån maximalt tänkbart utsläpp. Vi anser att det vore bättre med en reglering som sätts i förhållande till mottagen mängd processavloppsvatten från RNC. Som bolaget uppger omfattar RNC:s tillstånd en tillåten volym avloppsvatten om högst 1 260 000 m³ per år. Enligt bolagets beräkningar kommer utsläpp av klorat att uppgå till som högst 20 ton per år.³ Genom att dividera 20 ton per år med 1 260 000 m³ har Naturvårdsverket beräknat att ett rimligt provisoriskt begränsningsvärde bör vara 0,016 kg per m³ mottaget processavloppsvatten. Naturvårdsverket anser att en provisorisk föreskrift där utsläppet sätts i förhållande till mottaget processavloppsvatten från återvunnen textil ger bättre förutsättningar för att säkerställa att bästa möjliga teknik används för reningen då det säkerställer att reningen fungerar lika bra vid mottagande av mindre mängder processavloppsvatten som större.

Naturvårdsverket noterar att bolaget angett att den provisoriska föreskriften ska medge ett utsläpp om maximalt 30 ton klorat per år under steg 2. Bolaget har inte redogjort för varför det vore en lämplig begränsning. Naturvårdsverket anser att det inte bör ske någon ökning av tillåtet utsläpp av klorat under steg 2 då bolaget enligt Naturvårdsverkets mening, av skäl som framgår i yttranden daterade den 30 mars 2021 och den 19 augusti 2021, inte bör tillåtas öka mottagningen av processavloppsvatten från RNC under prøvotiden.

2.2.2. Utformning av föreskrift för prøvotidsredovisning och begränsning i mottagande av avloppsvatten från RNC:s verksamhet

Naturvårdsverket vidhåller fortsatt att utredningarna som ska genomföras under prøvotiden bör preciseras på det sätt som framgår av yrkande NVU1. Vi vidhåller även att mottagandet av processavloppsvattnet från återvinning av textilfibrer uttryckligen bör begränsas på sätt som framgår av den provisoriska föreskriften NVP2, åtminstone fram till dess att prøvotiden kan avslutas och miljökonsekvenserna har utretts ordentligt. Naturvårdsverket hänvisar i dessa frågor till tidigare yttranden daterade den 30 mars 2021 och den 19 augusti 2021.

Bolaget har anfört att det i och för sig anser att det är överflödigt att komplettera utredningskravet med ett krav på konsekvensutredning, men att det ändå kan godtas att dess förslag kompletteras med en sådan skrivning för att tillmötesgå Naturvårdsverket. Vi ser visserligen positivt på att bolaget försöker tillmötesgå oss i denna del, men anser att bolagets föreslagna formulering är otydlig. Bolagets skrivning om förnyad konsekvensbedömning är kopplad till ”de

² Bolagets yttrande den 7 september 2021, aktbil. 73, s. 6.

³ Bolagets yttrande den 24 maj 2021, aktbil. 58, s. 5.

samlade utsläppen vid tillståndsgiven produktion”. Enligt Naturvårdsverkets mening avser den tillståndsgivna produktionen, om inget annat anges, bolagets egen produktion. Mottagande av avloppsvatten från textilåtervinning ryms därmed inte i den föreslagna skrivningen. Vi vidhåller därför att utredningskravet i denna del bör utformas i enlighet med Naturvårdsverkets förslag i den fjärde strecksatsen.

2.2.3. Tid för provotidsredovisning och uppdelning av provotider

Naturvårdsverket har tidigare angett att det i detta fall kan vara lämpligt med två provotider. Den ena skulle vara kopplad till ändrad massalinje och avse utsläpp till vatten av det sammanblandade flödet och resultera i slutliga villkor för utsläpp till vatten. Den andra skulle syfta till förslag på eventuella åtgärder i form av t.ex. tillkommande reningssteg och knyts till den tidpunkt när bolaget börjar ta emot processavloppsvatten från textilåtervinning. Bolaget har motsatt sig att två provotider föreskrivs för utsläpp till vatten bl.a. med motiveringen att det vore onödigt. Bolaget har dock uppgett att det är berett att kompromissa och föreslagit att provotiden kopplas både till idrifttagande av den ändrade massalinjen och mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning så att den verksamhet som tas i drift först blir styrande för provotidens längd.

Naturvårdsverket ser positivt på bolagets förslag. Vi kan acceptera att utredningar avseende mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning och utredningar avseende utsläpp till recipient slås samman till en provotidsföreskrift. Som framgår ovan anser vi dock att den del som avser hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera utsläppen till vatten bör preciseras på det sätt som framgår av Naturvårdsverkets yrkande NVU1. Vidare tar Naturvårdsverket inte ställning till utformningen av de delar som gäller utsläpp av bolagets processavloppsvatten till recipient. Anledningen till detta är att vi under hela processen har begränsat våra yttranden vad gäller utsläpp till vatten till att avse mottagning, behandling och utsläpp av processavloppsvatten från återvinning av textilfiber, se avgränsningen på sida 1 och i tidigare yttranden. Naturvårdsverket kan också acceptera bolagets förslag vad gäller tid för provotidsredovisning eftersom förslaget kopplar an till start av mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning. Detta innebär att Naturvårdsverket justerar yrkande NVU1 i enlighet med vad som anges ovan under rubrik 1 ”Inställning och yrkanden”.

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschef Karin Dunér efter föredragning av teknisk handläggare Hanna Mori.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit teknisk handläggare Olof Åkesson och miljöjurist Nathalie Sylvander.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför nammunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Karin Dunér

Hanna Mori

Bilaga:

Bilaga 1, Sammanställning av Naturvårdsverkets yrkade villkor

Kopia till:

Bolaget (genom ombud)

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Bilaga 1, Sammanställning av Naturvårdsverkets yrkade villkor

Med inledningsvis gjorda justeringar är Naturvårdsverkets samlade yrkanden följande.

Slutligt villkor

NV1 Åtgärder ska i skälig utsträckning successivt vidtas för att effektivisera och hushålla med energi och för att minimera användningen av icke förnyelsebara bränslen.

Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram en energihushållningsplan. I planen ska redovisas bolagets arbete med energieffektivisering, bränsleval och egen elgenerering. Energihushållningsplanen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter att domen vunnit laga kraft och därefter redovisas fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Av planen ska åtminstone följande framgå:

- Vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, kostnaderna, energibesparing och annan effekt på energihushållningen.
- Kostnadskalkyler omfattande åtminstone total investeringskostnad och återbetalningstid beräknad på åtgärdens tekniska livslängd.
- Vilka åtgärder bolaget åtar sig att genomföra under den närmaste fyraårsperioden samt motivering till varför övriga åtgärder inte anses rimliga.

Bolaget ska årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmyndigheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts, vilka åtgärder som genomförts och vilka eventuella justeringar av planen som bolaget avser att göra under det kommande året.

Tillsynsmyndigheten får meddela villkor om vilka åtgärder, framtagna inom ramen för planen, som ska genomföras och inom vilken tid.

Prövotidsredovisning

NVU1 Såvitt avser utredningen om hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera utsläppen till vatten-åläggs-bolaget att presentera följande utredningar tillsammans med förslag till slutliga villkor:

- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av metaller, uttryckta i halter och mängder, samt behovet av och möjligheten till att avskilja metaller både i delflödet från textilåtervinningen och efter sammanblandning med övrigt processavloppsvatten.
- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av PFAS och mikroplaster liksom möjligheten till samt behovet av rening av densamma.
- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av relevanta persistenta organiska föreningar, såsom flamskyddsmedel och nonylfenol, liksom möjligheten till samt behovet av rening av densamma.
- Miljökonsekvenser av ett mottagande av 7 000 m³ processavloppsvatten per dygn från textilåtervinning. Utredningen ska innefatta processavloppsvattnets ingående nivåer av relevanta ämnen (inklusive ovan nämnda), bedömda utsläpp till recipient och behovet av samt möjligheten till rening. Utredningen ska beakta möjliga framtida variationer i processavloppsvattnets innehåll utifrån ingående råvara i återvinningsverksamheten.

Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast vid den av följande tidpunkter som inträffar först.

- Tre år från det att den ändrade massalinjen har tagits i drift.
- Fyra år från det att mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning har påbörjats.

Provisoriska föreskrifter

- NVP1** Utsläpp av klorat får som årsmedelvärde uppgå till maximalt 0,016 kg per m³ mottaget processavloppsvatten från återvinning av textil.
- NVP2** Bolaget får ta emot processavloppsvatten från textilåtervinning om maximalt 1 260 000 m³ per år.